

Unie van Zelfstandige Ondernemers

UNIZO KMO-BAROMETER

UNIZO-Studiedienst, tel. 02 238 05 31 - fax 02 238 07 94 – www.unizo.be mail kmo-barometer@unizo.be

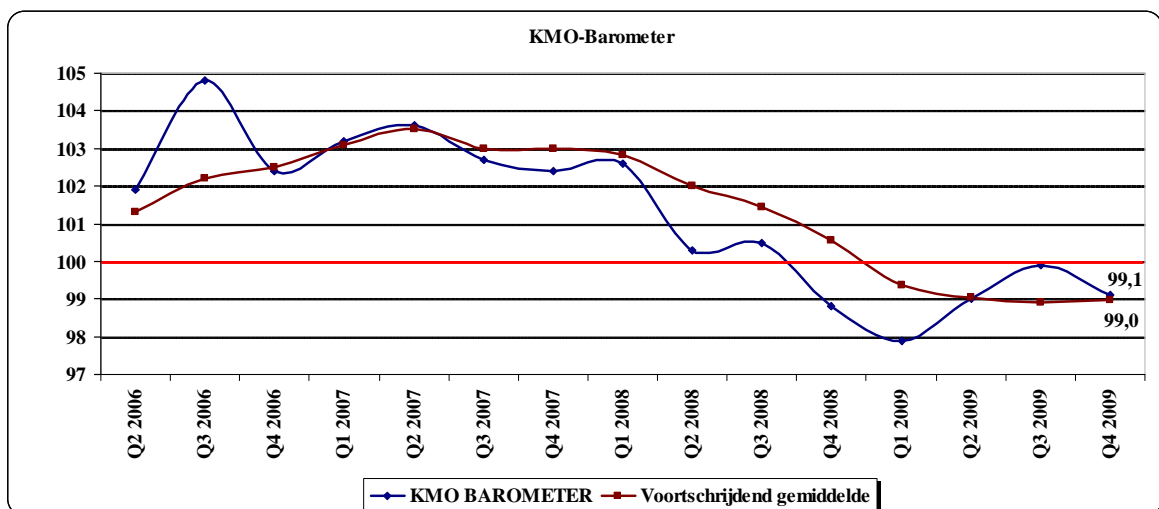
Voor resultaten van vroegere edities van de KMO-barometer en andere KMO-statistieken zie: www.unizo.be/statistieken
Om zelf als UNIZO-lid deel te nemen aan de KMO-Barometer stuur uw mailadres en lidnummer naar kmo-barometer@unizo.be

De UNIZO KMO-barometer wordt sinds 1987 opgemaakt en is dé conjunctuurindicator voor de Vlaamse KMO. De barometer wordt per kwartaal samengesteld aan de hand van een bevraging bij een representatief KMO-panel van ruim 1.200 ondernemers en bestaat uit verschillende deelindices. Aan de hand van de verschillende deelindices wordt de algemene KMO-barometer voor Vlaanderen berekend. Waarden boven index 100 wijzen op een positief evoluerende conjunctuur, waarden onder index 100 wijzen op een negatief evoluerende conjunctuur. De huidige KMO-Barometer werd afgenomen tussen 30 november en 11 december. In totaal voltooiden 828 ondernemers de KMO-Barometer bevraging.

2009 - Kwartaal 4

- Herstel nog zeer broos, grote onzekerheid bij KMO's
- Minder dan 1 ondernemer op 3 stelt verbetering van het klimaat in de eigen onderneming vast
- Tewerkstelling blijft relatief stabiel bij KMO's, 17% gaat zelfs op zoek naar specifieke profielen
- Problematische betalingen op hoogste niveau sedert 1994

Het economisch herstel blijft uiterst broos bij de KMO's. Dit blijkt uit de KMO-Barometer voor het laatste kwartaal van 2009. In de vorige barometer gaven we al aan dat – hoewel de scherpe economische terugval gestopt was – een echte relance nog niet voor meteen zou zijn. De gegevens voor dit kwartaal bevestigen dit. De barometer zakt met 0,8 punten tot een niveau van 99,1 punten. Daarmee blijft de barometer voor het vijfde kwartaal op rij onder de grens van 100 punten en wijst dus nog steeds op een negatief evoluerende KMO-conjunctuur. De grote onzekerheid over de aard en de snelheid van het economisch herstel heeft duidelijk een negatieve invloed op het vertrouwen van KMO-ondernemers.

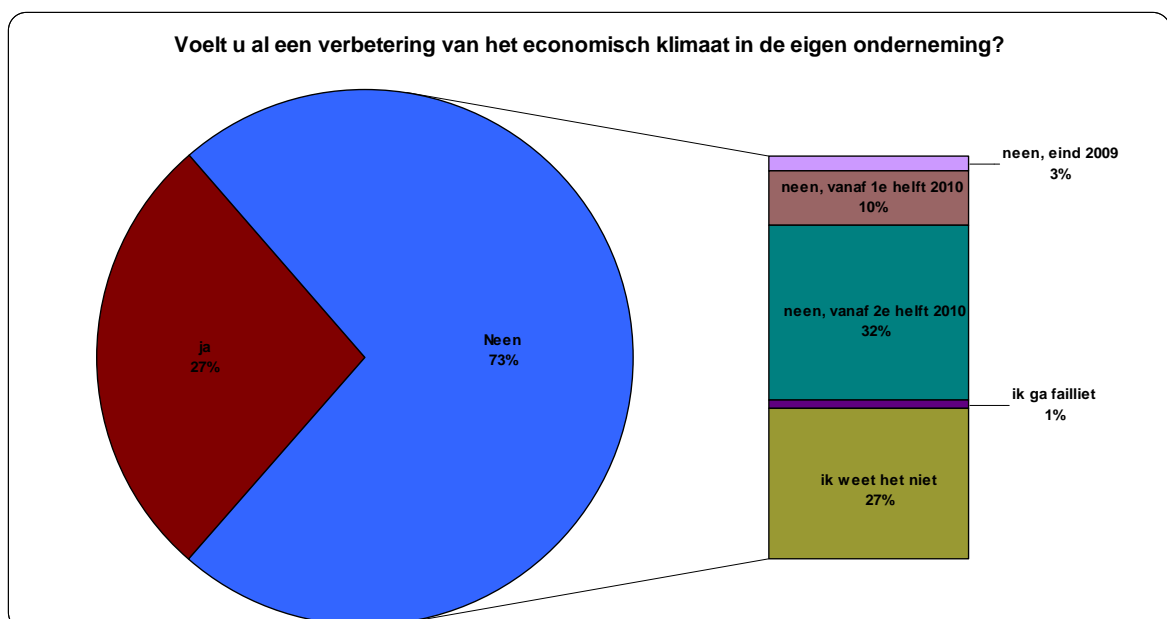
Als we het voortschrijdend gemiddelde bekijken zien we dat dit min of meer stabiel blijft ten opzichte van het vorige kwartaal op het lage niveau van 99 punten. Volgende maand kunnen we weliswaar een beperkte stijging verwachten van het voortschrijdend gemiddelde gezien het dieptepunt van de KMO-barometer in het eerste kwartaal van 2009 viel.

Van de 10 deelindices waaruit de algemene barometer is samengesteld evolueren er 8 negatief. De deelindexen die het meest negatief evolueren zijn de verwachtingen voor het volgende kwartaal met betrekking tot het werkvolume (-2 punten) en de financiële situatie (-1,9 punten). Ook de deelindexen die de tevredenheid over de algemene gang van zaken in de economie (-1,7 punten) en de gang van zaken in de eigen onderneming (-1,6 punten) meten, krijgen een stevige klap te verwerken. De deelindex die het actuele werkvolume meet is wel sterk gestegen (+1 punt). Naast het actuele werkvolume stijgt ook de deelindex die het actuele personeelsbestand meet, weliswaar beperkt met 0,2 punten.

De samengestelde index die de huidige economische situatie meet, daalt met 0,6 punten tot een niveau van 98,1 punten en zit daarmee nog steeds stevig onder de grens van 100 punten. De verwachtingen over de toekomstige economische situatie verslechteren echter beduidend sterker. Tijdens het vierde kwartaal zakt de index die de toekomstige economische situatie meet met 1,2 punten tot een niveau van 101,3 punten. Deze evolutie geeft de onzekerheid weer van de ondernemers over de aard en de snelheid van het economisch herstel.

ECONOMIE IN CRISIS

De crisis blijft volop nazinderen in het economisch weefsel. Ondanks de positieve signalen van de voorbije maanden - onder andere op het vlak van de groeivoorzichten voor 2010 - blijkt de realiteit op het terrein er nog helemaal anders uit te zien.

Ruim 7 op 10 ondernemers geeft aan nog geen verbetering te voelen van het economisch klimaat in de eigen onderneming. De meeste ondernemers (32%) verwachten een verbetering pas vanaf de 2^e helft van 2010. 27% van de ondernemers ziet nog geen licht aan het eind van de tunnel, wat opnieuw wijst op de hoge mate van onzekerheid die leeft bij ondernemers. 1% van de KMO-ondernemers vrezen dat een verbetering te laat zal komen en gaan uit van een faillissement van de onderneming.

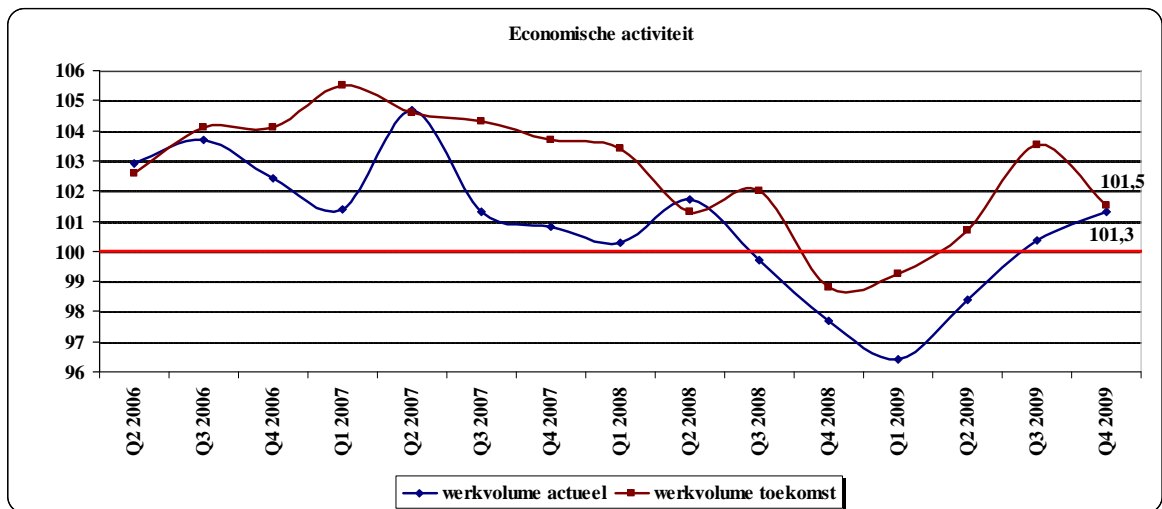
Met betrekking tot de werkgelegenheid blijkt dat KMO's maar zeer beperkt hun toevlucht zoeken tot het ontslaan van medewerkers als reactie op de crisis. 7% van de ondernemers stelt al mensen ontslaan te hebben omwille van de crisis en nog eens 4,3% verwacht binnenkort mensen te zullen moeten ontslaan. Bij 6,9% van de KMO's worden tijdelijke contracten niet verlengd en 10% van de KMO's heeft gebruik gemaakt van de mogelijkheid om werknemers op technische werkloosheid te sturen. De afgenomen spanning op de arbeidsmarkt maakt dat 16,7% van de ondernemers profielen proberen aan te trekken die voorheen moeilijk werden gevonden.

Een crisis brengt met zich mee dat ondernemers sneller gedwongen worden om te reageren op gewijzigde omstandigheden. Zo geeft 42,8% van de ondernemers aan nieuwe markten te betreden om een verlies van omzet te kunnen compenseren. 26,4% van de ondernemers plant nieuwe investeringen zodat – wanneer de economie opnieuw aantrekt – ze onmiddellijk kunnen inpikken op de verbeterde omstandigheden. De crisis maakt ook tijd vrij voor opleiding en vorming. 1 op 5 ondernemers maakt van de gelegenheid gebruik om zich bij te scholen en 13,2% van de ondernemers laat het personeel extra opleiding en vorming volgen bovenop de bestaande opleidingsmogelijkheden. Het overnemen van mogelijke sectorgenoten behoort eveneens tot de mogelijkheden voor 9,2% van de KMO's.

Tot slot stelt 11,8% van de ondernemers een ingrijpende reorganisatie in het vooruitzicht om het hoofd boven water te kunnen houden.

ECONOMISCHE ACTIVITEIT

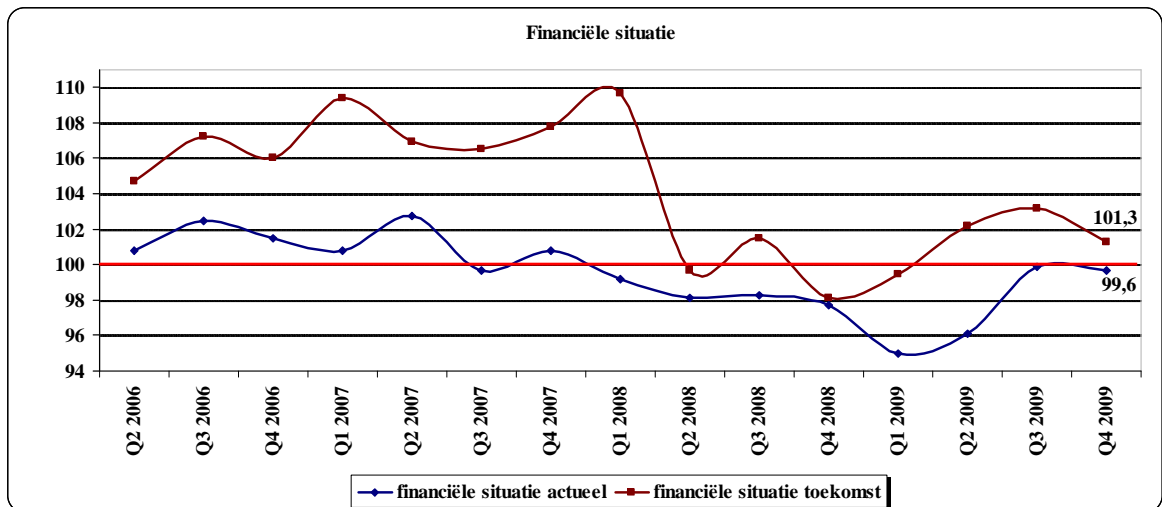
De index die de economische activiteit meet bij de Vlaamse KMO's stijgt voor het derde kwartaal op rij met 0,9 punten tot 101,4 punten. 26% van de ondernemers verklaart minder werk te hebben in vergelijking met het vorige kwartaal. Dit is een lichte stijging met 2%. Het grote verschil zit hem echter in het aandeel van ondernemers dat stelt meer werk te hebben. Tijdens het vorige kwartaal was dit aandeel 27%. In het vierde kwartaal is dit percentage gestegen tot 35%.

De verwachtingen van de ondernemers met betrekking tot hun activiteiten kennen een stevige terugval met 2 punten, na 3 kwartalen met een positieve evolutie. 34% van de ondernemers verwacht voor het begin van 2010 meer werk te hebben. Dit is een daling met 6% ten opzichte van het vorige kwartaal. Een kwart van de ondernemers verwacht minder werk voor het komende kwartaal, terwijl dit voor het voorbije kwartaal 18% was.

FINANCIËLE SITUATIE

De deelindex die de rendabiliteit van de KMO's meet daalt met 0,38 punten tot 99,6 punten. Daarmee zit de deelindex twee jaar ononderbroken onder de grens van 100 punten. De rendabiliteit van de KMO's is met andere woorden stevig geslonken de voorbije twee jaar. 27% van de ondernemers ziet de rendabiliteit van de eigen onderneming negatief evolueren. Iets minder dan de helft van de ondernemers geeft aan dat de situatie stabiel blijft en ruim een kwart van de ondernemers ervaart een verbetering van de situatie.

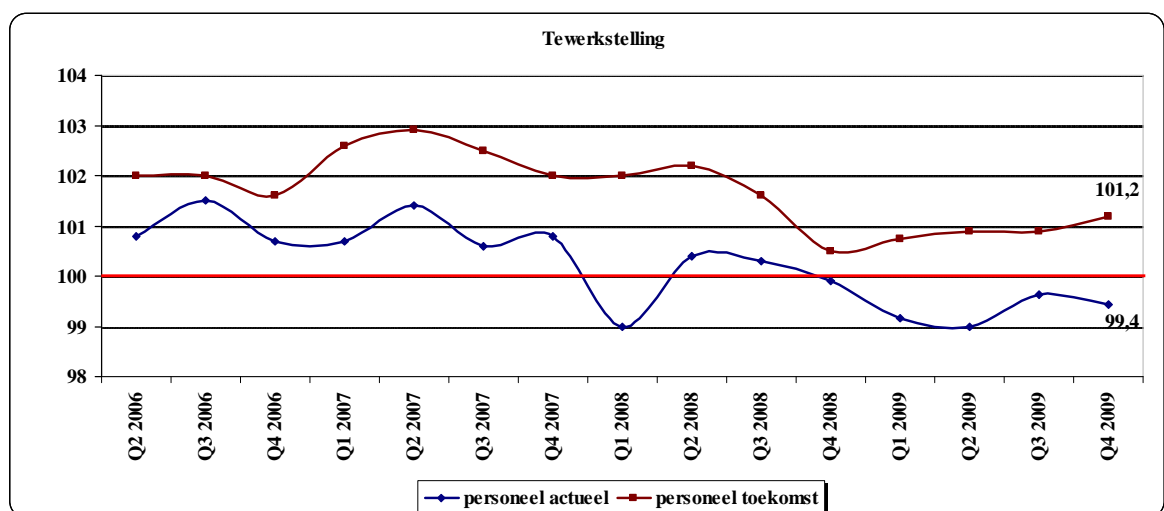

De deelindex voor de toekomstige verwachtingen met betrekking tot de rendabiliteit daalt met 1,9 punten tot op een niveau van 101,3 punten. 31% van de ondernemers verwacht dat

de financiële situatie van de onderneming zal verbeteren, tijdens het vorige kwartaal verwachtte 38% van de ondernemers een verbetering op vlak van de rendabiliteit. 45% van de ondernemers verwacht een status quo voor het komende kwartaal en 23,4% van de ondernemers verwacht een verslechtering van de financiële situatie van de onderneming, tegenover 18% het vorige kwartaal.

TEWERKSTELLING

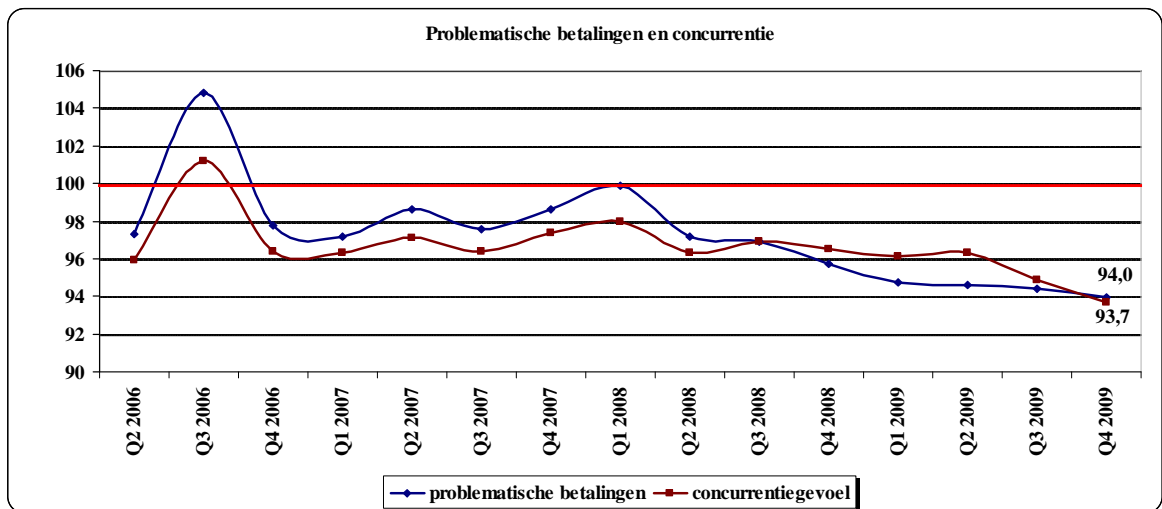
De deelindex tewerkstelling zakt met 0,2 punten tijdens het derde kwartaal van 2009. De index strandt op een niveau van 99,4 punten en blijft daarmee voor het vijfde kwartaal op rij onder de grens van 100 punten. Ruim drie kwart van de ondernemers zegt hetzelfde aantal personeelsleden te werk te stellen in vergelijking met het vorige kwartaal. 12% van de ondernemers zegt minder mensen te werk te stellen. 1 op 10 ondernemers stelt meer mensen te werk te stellen. Dit is een lichte daling ten opzichte van het vorige kwartaal, toen nog 12% van de ondernemers stelden meer mensen te hebben aangenomen.

Naar de toekomst denkt ruim 1 op 5 ondernemers meer mensen te werk te stellen. 66% van de ondernemers verwacht een status quo wat het aantal personeelsleden betreft. 12% van de ondernemers verwacht tijdens het komende kwartaal minder mensen te werk te stellen. De deelindex stijgt met 0,3 tot een niveau van 101,2 punten.

PROBLEMATISCHE BETALINGEN EN CONCURRENTIE

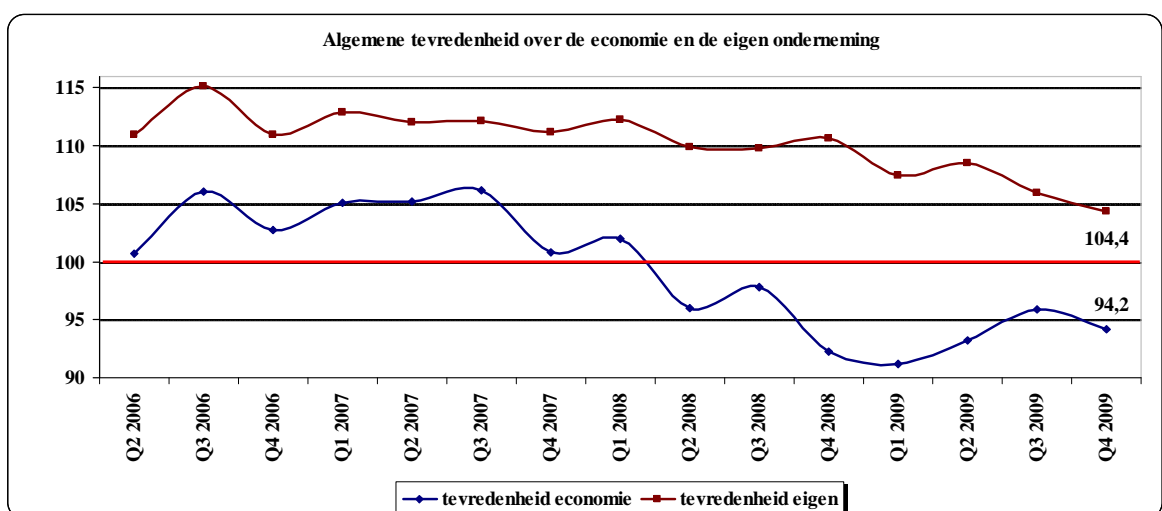
Het aantal problematische betalingen neemt verder toe tijdens het laatste kwartaal van 2009. De deelindex zakt met 0,4 punten ten opzichte van het vorige kwartaal tot 94 punten. Het is van het derde kwartaal van 1994 geleden dat de index nog zo een laag niveau haalde. 39% van de ondernemers zegt meer last te ondervinden van laattijdige betalingen. Slechts 5% van de ondernemers zegt dat de situatie ten opzichte van het vorige kwartaal is verbeterd.

Ook het concurrentiegevoel evolueert opnieuw negatief en staat nu op 93,7 punten, een daling met 1,2 punten ten opzichte van het vorige kwartaal. 4 op 10 ondernemers zegt meer concurrentiedruk te ervaren in vergelijking met het vorige kwartaal. De deelindex noteerde voor het laatst boven de grens van 100 punten tijdens het derde kwartaal van 2006.

TEVREDENHEID OVER ECONOMIE EN EIGEN ONDERNEMING

De tevredenheid over de algemene economische toestand daalt met 1,6 punten tot een niveau van 94,2 punten. De index blijft dus stevig onder de grens van 100 punten. 47% van de ondernemers is ontevreden over de huidige toestand van de economie. 13% van de ondernemers is positief over de huidige toestand van de economie, 40% van de ondernemers blijft neutraal.

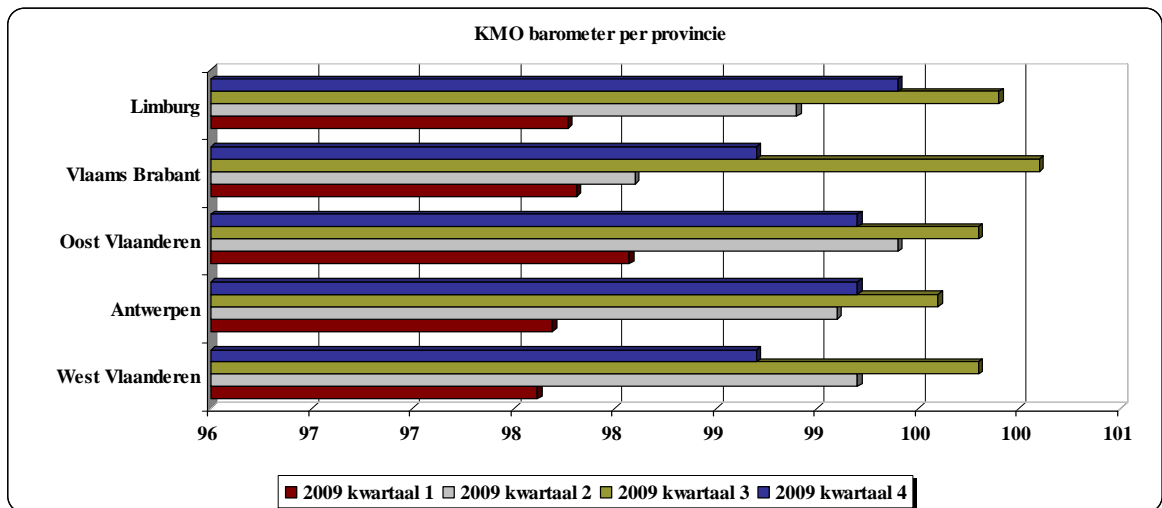

Het cijfer dat de tevredenheid over de eigen onderneming weergeeft daalt met 1,6 punten tot een niveau van 104,4 punten, het laagste peil sinds het derde kwartaal van 1993. Minder dan de helft van de ondernemers is tevreden over de gang van zaken in de eigen

onderneming. 22% de ondernemers is ontevreden over de gang van zaken in de eigen onderneming.

BAROMETER PER PROVINCIE

Alle provincies kennen een duidelijke terugval van het deelindexcijfer ten opzichte van het vorige kwartaal. De grootste daling van het deelindexcijfer zien we in Vlaams-Brabant (- 1,4 punten) en West-Vlaanderen (- 1,1 punten). Het zijn meteen ook de provincies waar de ondernemers het meest negatief gestemd zijn over de conjunctuur. Oost-Vlaanderen en Antwerpen hebben elk een deelindexcijfer van 99,2 punten en realiseren zo een daling van respectievelijk 0,6 en 0,4 ten opzichte van het vorige kwartaal. Limburg presteert dit kwartaal het best met een deelindexcijfer van 99,4, een daling van 0,5 punten ten opzichte van de vorige kwartaal.

Bijlage 1: Evolutie KMO-barometer 1994-2009

